BAŽNYČIA ir MES

Kaip tėvai, taip ir bažnyčia turėtų Dievo vaikus (!) mylėti, globoti, ugdyti, o ne stumdyti, niekinti ir nuolat ant jų pykti. Nuo tokios bažnyčios, kaip ir nuo blogų tėvų, vaikai bėga ir net žudosi. Bažnyčia turi daug priemonių skverbimuisi į tikinčiojo širdį. Apart mišių ir viešų apeigų, egzistuoja ir krikščioniška meditacija/kontempliacija. Šio dvasinio metodo bažnyčia viešai nepraktikuoja. Tam yra priežastis. Niekas to nemokė kunigų. Bažnyčia neišsiugdė tokių mokytojų. Tam reikia dvasinės patirties, – ne tik katekizmo. Tai aktuali tema. Viešų nuoširdžių pokalbių su tikinčiaisiais apie tai nevyksta. Pasitenkinama tik gąsdinimu: sergėk Dieve, tik nesusidėkite su tais budistais, jų meditacijos sukelia psichozes, jos pavojingos, atskirs jus nuo Jėzaus Kristaus ir pan.

Kontempliacija

Kas gi yra meditacija/kontempliacija?

Apibrėžimas yra toks: tai procesas, kai sąmoningai susitelkiama į konkrečias mintis (pvz., Biblijos ištrauką) ir apmąstoma jos prasmė Dievo meilės kontekste. Krikščioniška meditacija yra *maldos forma*, kurios metu sistemingai stengiamasi suvokti ir apmąstyti Dievo apreiškimus. Žodis meditacija kilęs iš lotyniško žodžio *meditārī*, reiškiantis apmąstymą, studijas *ir praktiką*. Žmogus meditacijos mokosi pats arba gauna *pamoką* per Apreiškimą.

Gyvojo Dievo tema apleista, ignoruojama. Pažvelkime, kokioje dvasioje gyveno garsieji mistikai senais laikais. Laikotarpyje nuo Kristaus Prisikėlimo iki 13a. vienuolijų tyloje vyko daug nuostabių dalykų. Anuomet tikintieji evangelijų tekstuose įžvelgė „slaptus“ Jėzaus žodžius apie *Gyvąjį Dievą*, su kuriuo įmanomas tiesioginis bendravimas. Evangelijoje pagal Joną randame Mokytojo patvirtinimą, jog „dievas yra dvasia“. Dvasia nėra atskirta nuo žmogaus, – ji jame, ne kažkur „danguje“. Vadinasi, Bažnyčia privalėjo mokyti Dievo vaikus tiesioginio bendravimo su Dievu per Šventąją Dvasią. Kadangi pats Dievas panoro apreikšti žmogui savo maloningąjį Planą, padaryti visus žmones dieviškojo gyvenimo dalininkais, Bažnyčia privalėjo tą Planą vykdyti. Būtent mistikai vienuolijose gyveno *gyvaja dvasia*. Jie ne tik medituodavo, melsdavosi ir rašydavo, todėl turime jų dvasinės patirties liudijimus.

Apie mistikų gyvenimą mažai kas iš pasauliečių žinojo. Bažnyčiai nerūpėjo *gyvojo dievo paslapties* skleidimas visiems. Peršasi išvada, kad tai buvo sąmoningai slepiama.

Kunigai, matyt, galvojo (ir iki šiol galvoja), kad visuomenė naivi, kad ja vis dar galima galima manipuliuoti. Jie kalba apie meilę artimui, o patys selekcionuoja žmones į doruosius ir „pasileidėlius“. Jėzus, kaip žinote, nieko neatstumdavo. Kartais norisi Bažnyčiai priminti, kad ji nėra savarankiška struktūra valstybėje, o yra piliečių išlaikytinė. Ji neturi teisės užsiimti tikinčiųjų selekcija ir atstūmimu. Berods, Popiežius Pranciškus sakė, kad visus darbus reikia *pradėti nuo Meilės artimui*.

O, mano Jėzau, būk gailestingas! Metale iškaltas Jėzaus portretas, kuris kabojo vaikystėje tėvelio gimtinėje prie mano lovos. Pasiėmiau jį atminimui. Ir štai po daugelio metų su jumis dalinuosi ta brangia relikvija.

Dėkui Dievui, ne visi kunigai elgiasi pagal „kanonus“. Tarp kunigų yra be galo šviesių asmenybių. Tikiu, kad, paraginti Popiežiaus, jie imsis šio nelengvo dvasinio darbo – mokytis ir mokyti kitus meditacijos ir kontempliacijos.

Krikščioniška meditacija yra tokia Ramybės būsena, kai esate vieni su Dievu Tėvu be jokių tarpininkų, be jokių trukdžių. Forma dvasiniam bendravimui nesvarbi. Tikiu, kad krikščionių mistikų patirtis suteiks žinių, sustiprins tikėjimą „gyvuoju dievu“.

.....

PAVERSKIME DIEVĄ TIKROVE!

Evangelijoje pagal Matą,24 skaitome, kaip Jėzus kalbėjo savo mokiniams: **„Jei kas nori eiti paskui mane, teišsižada pats savęs, tepasiima savo kryžių ir teseka manimi.“** Tai aiški nuoroda į meditaciją. Tai būdas sekti Jėzumi *savęs išsižadant*. Jei nors viena mintis iš „gamtinės“ sferos liks galvoje, neužmegsite su Juo dvasinio ryšio. Krikščioniškosios meditacijos požymis yra tas, kad ji skiriama Dievo meilei. Kaip liudijo apaštalas Šv.Jonas: **„Mes mylime, nes Jis pirmas mus pamilo“.** Krikščioniškoje meditacijoje dominuoja stiprūs asmeniniai santykiai, paremti Dievo meile ir skirti Dievo garbinimui, šlovinimui. Tomas Mertonas krikščioniškos meditacijos tikslą apibūdino kaip *gilią malonę ir meilės vienybę su Įsikūnijusiu Žodžiu, kuris yra Vienintelis Tarpininkas tarp Dievo ir žmogaus.*

Nors kartais rašoma, kad krikščioniškos meditacijos siekis užpildyti mintis Biblijos ištraukomis ar krikščioniškomis maldomis, tačiau, kaip galėtų tokia meditacija vykti veikiant protui, – nėra aišku. Tai greičiau yra kontempliacija, o ne meditacija. Meditacija yra totalus atsidavimas Šventajai Dvasiai, kad Ji pati sielą surištų su Kristumi. Mokykitės medituoti. Internete daug informacijos.*

Šv. Teresė Avilietė savo *legendinę meditacinę ekstazę* siejo su tikslu „ieškoti Šventosios Dvasios vadovavimo, anapus nedidelio ekstazės fenomeno“ . Mistikai kuklūs, jie vengia demonstruoti savo jausmus ir girtis savo dvasiniais pasiekimais. Amerikiečių katalikų vienuolis Tomas Mertonas tikėjo, kad krikščionybė atsisakė savo mistinės tradicijos ir pasirinko dekartiškąjį racionalumo ir sąvokų svarbą. Mertono nuomone Rytų tradicijos nebuvo suteptos tokio mąstymo ir todėl turėjo daug daugiau ką pasiūlyti, kad žmogus suprastų save. Ištyręs krikščionių mistikus, Mertonas rado daug paralelių tarp krikščionių mistikų ir dzen filosofijos kalbos. Mertonas manė, kad nekrikščioniškos meditacijos niekuo negali pakenkti krikščioniškai doktrinai.

Meditacija ir malda reiškia skirtingus dalykus priklausomai nuo religijos, sektos, mokyklos ar asmens, nors kai kas mano, kad meditacija ir malda gali reikšti tą patį. Mokslininkė Rita Gross savo straipsnyje *„Meditacija ir malda: lyginamasis tyrimas*“ pažymi, kad egzistuoja neteisingas stereotipas, jog budistinė meditacija yra tik tyli ir vieniša praktika, nors iš tikrųjų daugelis Tibeto budistų vartoja žodį „malda“. Maldos ir meditacijos – intymi ir šventa tema. Abi jos reiškia veiksmus, kurių tikslas – įgyvendinti gėrį: budistui tai yra Dharma, o krikščioniams – Dievas.

Apmaudu, kai krikščionių dvasininkai kalba, kad tikintiesiems Kristumi nedera praktikuoti rytietiškos meditacijos, kad reikia skatinti mintimis ieškoti tik Biblijos prasmės. **Jei tik protu ieškosime prasmės, gausime fanatizmą.** Tačiau taip sako tie, kurie neišmano meditacijos esmės arba nori mus paversti vergais. Budistinės meditacijos tikslas yra dvasinės vienybės skatinimas su visais žmonėmis, neskirstant jų pagal religiją, pažiūras ar tautybes.

Ignotas Lojola (1491–1556), Jėzuitų ordino įkūrėjas savo dvasinėse pratybose naudojo **meditacinius psichikos vaizdinius**, kurių tikslas buvo artimiau pažinti Kristų ir karštai jį mylėti. Iki šių dienų jo „*Dvasinės pratybos“* tebėra neatsiejama Jėzuitų ordino Noviciato mokymo dalis.

Šv. Teresė iš Avilos (1515–1582) mokė savo vienuoles *apmąstyti* konkrečias maldas. Jos meditacijos, aprašytos knygoje „*Tobulumo kelias*“, apimančios Jėzaus gyvenimo paslapties apmąstymą yra pagrįstos tikėjimu, kad „*Dievas yra viduje*“. Tą tiesą šv. Teresė sakė išmokusi iš šv. Augustino. Šv. Teresė krikščionišką meditaciją laikė *pirmuoju iš keturių žingsnių* siekiant „vienybės su Dievu“. Savo autobiografijoje šv. Teresė rašė, kad meditacijos patirties viršūnėje „...siela nei girdi, nei mato, nei jaučia. Kol tai tęsiasi, nė vienas jutimas nesuvokia ir nežino, kas vyksta“. Taip apibūdintas ketvirtasis etapas, kurį jį pavadino „Ekstazės atsidavimu“, kuomet dingsta buvimo kūne sąmonė. Šventasis Kryžiaus Jonas (1542–1591), artimas šv. Teresės draugas, krikščionišką meditaciją vertino kaip būtiną

žingsnį vienybės su Dievu link ir rašė, kad net ir dvasiškai pažengusiems žmonėms visada reikia reguliariai grįžti prie meditacijos.

Belieka priminti, kad **Šventasis Tomas Akvinietis** (1225–1274) sakė, kad meditacija yra būtina atsidavimui, o Vatikano II Susirinkimas paragino „ištikimai apmąstyti Dievo žodį“ kaip dvasinio seminaristų ugdymo dalį.

Popiežius Jonas Paulius II savo 2002 m. enciklikoje *Rosarium Virginis Mariae* į patį krikščioniškojo dvasingumo centrą įkėlė rožinį, pabrėždamas, kad galutinis krikščioniško gyvenimo tikslas yra būti „perkeistam“ į Kristų; jis teigė, kad rožinis padeda tikintiesiems priartėti prie Kristaus kontempliuojant į Jį. Popiežius Jonas Paulius II teigė, kad rožinis mus vienija su pačios Marijos malda, kuri Dievo akivaizdoje meldžiasi su mumis ir už mus: **„Deklamuoti rožinį yra ne kas kita, kaip su Marija kontempliuoti Kristaus veidą“.***

„18 ir 19a. pradžioje kai kuriose Vakarų krikščionybės atšakose meditacijos buvo nuvertintos. 20a. pradžioje prasidėjo meditacijos atgimimas krikščionybėje, o iki šio amžiaus vidurio pasirodė knygų ir straipsnių apie tokius metodus kaip *Lectio Divina*, skirtus plačiajai visuomenei. Lectio Divina yra **gilus dvasinio skaitymo ir maldos metodas,** kuris per Šventojo Rašto apmąstymą padeda tikintiesiems patirti Dievo artumą ir augti dvasiniame gyvenime. **Ši praktika ugdo dvasinį jautrumą Dievo žodžiui, skatina maldą ir kontempliaciją.** Pagal bažnyčios mokymą Lectio Divina siekiama ne tik suprasti Dievo Žodį, bet ir transformuoti tikinčiojo širdį bei gyvenimą, kad jis taptų labiau panašus į Kristų".*

1965 m. viename iš pagrindinių Vatikano II Susirinkimo dokumentų, dogminėje konstitucijoje ***Dei verbum*** (lot. *Dievo žodis*), buvo pabrėžtas **Lectio Divina** vartojimas, o 2005 m. minint 40-ąsias ***Dei verbum*** metines popiežius Benediktas XVI dar kartą patvirtino jo svarbą.

Dievo Žodis tebelaukia naujų klausytojų...

1989 m. buvo paskelbtas Šventojo Sosto dokumentas liečiantis krikščioniškos meditacijos aspektus, Šventojo Sosto poziciją dėl krikščioniškos ir rytietiškos meditacijos stilių skirtumų. Dokumente, išleistame kaip laiškas visiems katalikų vyskupams, **pabrėžiami skirtumai tarp krikščioniškojo ir Rytų meditacinio požiūrio. Jis įspėja apie pavojų, kylantį bandant maišyti krikščioniškąją meditaciją su rytietiškais požiūriais, nes tai gali būti paini ir klaidinanti praktika, gali būti prarasta esminė krikščioniškos meditacijos kristocentrinė prigimtis.** Laiške įspėjama, kad euforijos būsenos, gautos per Rytų meditaciją, neturėtų būti painiojamos su malda arba laikomos Dievo buvimo ženklais.

Katalikų bažnyčia kaip visada įvaro mums baimės, – tokia jos „politika“. Tai yra tuščias įspėjimas ir dvasinio pasaulio skaldymas. Dvasia yra VIENA IR VIENINGA. Štai į ką reiktų nuolat medituoti, kad pasaulyje būtų daugiau vienybės, gilesnio dialogo ir džiaugsmo.

Katalikų Bažnyčios Katekizmas irgi skatina meditaciją kaip maldos formą: "Meditacija visų pirma yra ieškojimas. Protas siekia suprasti, kodėl ir kaip yra krikščioniškas gyvenimas, kad laikytųsi ir atsilieptų į tai, ko Viešpats prašo" (Katekizmo skyrius Nr. 2705) ir kad *krikščionis yra skolingi sau*, kad išsiugdytų norą reguliariai medituoti. Iš tiesų krikščioniška malda turėtų vesti į Jėzaus meilės pažinimą. sąjungą su juo“.

Popiežius Pranciškus sako, kad meditacija reikalinga kiekvienam. Kadangi Šv. Tėvo Žodžio autoritetas katalikams yra labai svarbus, paskelbsiu vieną Vatikano dokumentą atspindintį **tikrą Popiežiaus Pranciškaus požiūrį į meditaciją. O šis požiūris visiškai kitoks, nei buvo skelbiama anksčiau.**

.....

Vardan to, kad geriau suvoktume dvasinio pasaulio vienybę ir nekurtume pasakų ir baisybių, jog, neva, katalikų dvasingumas yra aukštesnio lygio už kitų religijų dvasingumą, pabaigsiu šį savo tekstą garsaus sufijų mistiko Inajato Khano (1882 -1927), Indijos muzikos profesoriaus, dainininko, poeto, Sufijų ordino, kuris veikė Vakarų Europoje ir Šiaurės Amerikoje, steigėjo žodžiais:

Inajat Khan

Inajat Khan skelbė, kad mistikas turi tik vieną moralę – tai yra meilę. Jo religija turi tik vieną tikslą – paversti Dievą tikrove.

Dievas mistikui tampa didesnis už milijonų žmonių dievą, kurie tik įsivaizduoja Dievą kažkur *ten*. Mistikui Dievas yra tikras. Jo vidinio gyvenimo darbas – paversti Dievą tikrove, kad Jis nebebūtų įsivaizduojamas. Kodėl tarp paprastų ir neraštingų žmonių yra daugiau tikėjimo Dievu, nei tarp intelektualų? Atsakymas yra toks: intelektualai remiasi protu. Jie netiki tuo, ko nemato. O juk išmintingiau pirma idealizuoti Dievą, o paskui jį suvokti. Iš milijono tikinčiųjų vargu ar atsiras vienas pavertęs Dievą tikrove, nes daugeliui Jis yra tik įvaizdis. Daugeliui Jis yra mečetėje, bažnyčioje, šventykloje. Daugeliui kyla klausimas, ar

Dievas yra tikras? Kiti galvoja, kad Dievas yra geras, bet Jis yra atskirtas nuo žmogaus. Nors Jis yra aukščiausias, tyriausias, gražiausias, bet yra toli nuo mūsų ir sunkiai pasiekiamas. Daugelis žmonių naiviai mąsto: kadangi tolimoms planetoms pasiekti reikia labai daug laiko, tai Dievas turi būti dar toliau.

Atminkite: žmogaus gyvenimo tikslas - paversti Dievą tikrove.

Mes laukiame Jo sugrįžtant ir nieko nedarome...Jis visada ČIA ir Dabar.

.....

*Apie meditaciją Amerikos bažnyčiose: wccm-usa.org/christian-meditation arba christianmeditationcenter.org

**Ištrauka iš knygos „Šviesos Keliu“